

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

2013/2183(INI)

14.10.2013

OSNUTEK POROČILA

o časovnem načrtu EU za boj proti homofobiji in diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete
(2013/2183(INI))

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

Poročevalka: Ulrike Lunacek

PR_INI

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽITEV	7

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o časovnem načrtu EU za boj proti homofobiji in diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete (2013/2183(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 2 Pogodbe o Evropski uniji,
- ob upoštevanju členov 8 in 10 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti člena 21,
- ob upoštevanju Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
- ob upoštevanju priporočila CM/Rec(2010)5 Odbora ministrov Sveta Evrope državam članicam o ukrepih za boj proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti ali identitete, sprejetega 31. marca 2010,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom „Strategija za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji“ (COM(2010)0573),
- ob upoštevanju poročila Komisije o izvajanju Listine EU o temeljnih pravicah za leto 2012 (COM(2013)0271) in priloženih delovnih dokumentov služb Komisije,
- ob upoštevanju predloga direktive Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost (COM(2008)0426) ter stališča Parlamenta o tem predlogu z dne 2. aprila 2009¹,
- ob upoštevanju smernic za spodbujanje in varstvo vseh človekovih pravic LGBTI (lezbijk, gejev, biseksualcev, transeksualcev in interseksualcev), ki jih je sprejel Svet Evropske unije na svojem zasedanju 24. junija 2013,
- ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za temeljne pravice iz novembra 2010 o homofobiji, transfobiji in diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete,
- ob upoštevanju rezultatov raziskave o lezbijkah, gejih, biseksualcih in transspolnih oseb v Evropski uniji, ki jo je izvedla Agencija za temeljne pravice in je bila objavljena 17. maja 2013,
- ob upoštevanju mnenja Agencije za temeljne pravice z dne 1. oktobra 2013 o razmerah na področju enakosti v Evropski uniji 10 let po začetku izvajanja direktiv o enakosti,

¹ UL C 241 E, 8.10.2009, str. 68.

- ob upoštevanju resolucije z dne 24. maja 2012 o boju proti homofobiji v Evropi¹,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. decembra 2012 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji (2010–2011)²,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. marca 2013 o okrepitvi boja proti rasizmu, ksenofobiji in kaznivim dejanjem iz sovraštva³,
 - ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve ter mnenja Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A7-0000/2013),
- A. ker Evropska Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin;
 - B. ker si Evropska unija pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti prizadeva za boj proti diskriminaciji na podlagi spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti;
 - C. ker je junija 2013 Svet Evropske unije sprejel trdne smernice za varovanje in spodbujanje uveljavljanja vseh človekovih pravic lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev v zunanjem delovanju Evropske unije in bo lahko pravice lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev odločno zagovarjal le, če bodo varovane znotraj EU;
 - D. ker Evropska unija že usklajuje svoje ukrepanje s celovitimi politikami, in sicer na področju enakosti spolov s „Strategijo za enakost žensk in moških 2010–2015“, na področju invalidnosti z „Evropsko strategijo o invalidnosti 2010–2020“ in na področju enakosti Romov z „Okvirom EU za nacionalne strategije vključevanja Romov do leta 2020“;
 - E. ker je Komisija v svoji „strategiji za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji“ priznala potrebo po razvoju posameznih politik o nekaterih temeljnih pravicah na podlagi Pogodb;
 - F. ker je Agencija Evropske unije za temeljne pravice v anketi iz leta 2013 o lezbijkah, gejih, biseksualcih in transseksualcih v EU ugotovila, da je v letu pred anketo eden od dveh lezbijk, gejev, biseksualcev in transseksualcev, ki so sodelovali v raziskavi, občutil diskriminacijo ali nadlegovanje na podlagi spolne usmerjenosti, eden od treh je doživel diskriminacijo pri dostopu do blaga in storitev, eden od petih je bil telesno napaden in eden od petih diskriminiran pri zaposlovanju ali v poklicu;
 - G. ker je Agencija Evropske unije za temeljne pravice priporočila, naj EU in države članice razvijejo akcijske načrte za spodbujanje spoštovanja lezbijk, gejev, biseksualcev in

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0222.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0500.

³ Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0090.

transseksualcev ter za varstvo njihovih temeljnih pravic;

- H. ker je maja 2013 enajst ministrov za enakost med spoloma¹ pozvalo Komisijo, naj pripravi celovito politiko EU o enakosti lezbijk, gejev, biseksualcev in transseksualcev, in je deset držav članic že sprejelo podobne politike na nacionalni in regionalni ravni ali o njihovem sprejemu razpravljajo;
- I. ker je Evropski parlament desetkrat prosil za celovit politični instrument Evropske unije za enakost na podlagi spolne usmerjenosti in identitete;

Splošne ugotovitve

1. ostro obsoja vsakršno diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti in identitete ter močno obžaluje, da temeljne pravice lezbijk, gejev, biseksualcev, transspolnih oseb in interseksualcev v Evropski uniji še vedno niso v celoti spoštovane;
2. meni, da Evropska unija trenutno nima celovite politike za varstvo temeljnih pravic lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev;
3. priznava, da so za varstvo temeljnih pravic skupaj odgovorne Evropska komisija in države članice; poziva Komisijo, naj v čim večji meri uporabi svoje pristojnosti, vključno z olajšanjem izmenjave dobrih praks med državami članicami; poziva države članice, naj izpolnijo svoje obveznosti v okviru prava EU in priporočila Sveta Evrope o ukrepih za boj proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti ali identitete;

Vsebina načrta

4. poziva Evropsko komisijo, države članice in ustrezne agencije, naj skupaj oblikujejo celovito politiko za varstvo temeljnih pravic lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev v obdobju od pet do deset let, tj. načrt, strategijo ali akcijski načrt, ki bo vseboval teme in cilje, navedene v nadaljevanju;

A. Horizontalni ukrepi za izvajanje načrta

- (i) Komisija bi si morala za varovanje obstoječih pravic prizadevati pri vsem svojem delu in na vseh področjih svojih pristojnosti z vključevanjem vprašanj, povezanih s temeljnimi pravicami lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev – na primer med pripravo osnutkov prihodnjih politik in predlogov ali med spremljanjem izvajanja prava EU;
- (ii) Komisija bi morala olajšati, usklajevati in spremljati izmenjavo dobrih praks med državami članicami z uporabo odprte metode usklajevanja;
- (iii) ustrezne agencije Evropske unije, vključno z Agencijo Evropske unije za temeljne pravice (FRA), Evropskim inštitutom za enakost spolov (EIGE), Evropsko fundacijo za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound), Evropsko policijsko akademijo (CEPOL) in Evropskim uradom za podporo azilu (EASO), bi morale vprašanja, povezana s spolno usmerjenostjo in

¹ Avstrija, Belgija, Hrvaška, Danska, Finska, Francija, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Švedska.

identiteto, vključevati v svoje delo ter Komisiji in državam članicam zagotavljati nasvete na podlagi dokazov o temeljnih pravicah lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev;

- (iv) skupaj z ustreznimi agencijami in Eurostatom bi Komisija in države članice morale redno zbirati ustrezne in primerljive podatke o položaju lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev v EU;
- (v) skupaj z ustreznimi agencijami bi Komisija in države članice morale podpirati in spodbujati usposabljanje in krepitev zmogljivosti nacionalnih organov za enakost, nacionalnih institucij za človekove pravice in drugih organizacij, zadolženih za spodbujanje in varstvo temeljnih pravic lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev;
- (vi) skupaj z ustreznimi agencijami bi si Komisija in države članice morale prizadevati za ozaveščanje državljanov o pravicah lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev.

B. Splošne določbe na področju nediskriminacije

C. Nediskriminacija pri zaposlovanju

D. Nediskriminacija v izobraževanju

E. Nediskriminacija v zdravstvu

F. Nediskriminacija pri blagu in storitvah

G. Specifični ukrepi za transspolne osebe in interseksualce

H. Državljanstvo, družine in svoboda gibanja

I. Svoboda zbiranja in izražanja

J. Sovražni govor in zločini iz sovraštva

K. Azil

L. Širitev in zunanji ukrepi

o

o o

5. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu Evropske unije, Evropski komisiji, Evropski službi za zunanje delovanje, vladam in parlamentom držav članic, vsem agencijam, navedenim v resoluciji, in Svetu Evrope.

OBRAZLOŽITEV

Evropska unija se je dolžna boriti se proti diskriminaciji pri opredeljevanju in izvajanju svojih dejavnosti (člen 10 PDEU). Ta obveznost se uresničuje z obstoječimi celovitimi politikami za boj proti diskriminaciji na podlagi spola (s Strategijo za enakost žensk in moških 2010–2015) in invalidnosti (z Evropsko strategijo o invalidnosti 2010–2020) ter tistimi, ki vplivajo na Rome (z Okvirom EU za nacionalne strategije vključevanja Romov do leta 2020).

Evropski parlament meni, da je tak celovit politični instrument potreben za boj proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in identitete. Od januarja 2011 je to v različnih resolucijah zahteval že desetkrat in pozval Evropsko komisijo, naj pripravi načrt proti homofobiji in diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in identitete. To poročilo določa osnutek za takšno celovito politiko.

Za takšen načrt obstajajo tri trdne podlage – pravna, politična in pogojena s politiko. **Pravno** gledano si mora Evropska unija pri opredeljevanju in izvajanju svojih politik in dejavnosti prizadevati za boj proti diskriminaciji (člen 10 PDEU) in prepovedati diskriminacijo na katerikoli podlagi (člen 21 Listine o temeljnih pravicah). Ta pravna zahteva je že uresničena s celovitimi politikami na področju enakosti spolov, invalidnosti in vključevanja Romov; zdaj jo je treba uresničiti še kar zadeva spolno usmerjenost in identiteto.

Politično gledano podpora obstaja v Evropskem parlamentu in med državami članicami, od katerih jih je enajst maja 2013 uradno pozvalo k pripravi takega načrta. Evropska komisija je odgovorila, da so ukrepi za zagotavljanje enakosti na podlagi spolne usmerjenosti in identitete že sprejeti, vendar ti ukrepi ne dosegajo standardov v primerjavi s celovitim pristopom, kakršnega so deležne druge skupine. Poleg tega države članice vse pogosteje sprejemajo podobne načrte na nacionalni ravni (Belgija, Francija, Italija, Nizozemska, Združeno kraljestvo, razprave pa tečejo tudi v Latviji), kot del širših nacionalnih načrtov o enakosti (Hrvaška, Portugalska) ali na regionalni ravni (Belgija, Nemčija, Španija).

In končno, podatki v zvezi s **politiko** kažejo, da je takšen načrt potreben. Anketa med lezbijkami, geji, biseksualci in transseksualci, ki jo je leta 2013 izvedla Agencija za temeljne pravice, kaže, da je **47 % lezbijk, gejev, biseksualcev ali transseksualcev lani izkusilo diskriminacijo ali nadlegovanje**, pri čemer so najpogosteje diskriminirane lezbijke (55 %) ter mladi (57 %) in revnejši (52 %) lezbijke, geji, biseksualci in transseksualci. **26 % jih je bilo napadenih ali so jim grozili z nasiljem** zaradi njihove spolne usmerjenosti ali identitete (35 % med transseksualci); **le 10 % jih je dovolj samozavestnih, da diskriminacijo prijavijo** policiji, in le 22 % jih prijavi nasilje ali nadlegovanje; **32 % jih je doživelo diskriminacijo pri reševanju stanovanjskega vprašanja, izobraževanju ali pri dostopu do zdravstvenega varstva, blaga ali storitev**, **20 % pa pri zaposlovanju ali v poklicu** (29 % med transspolnimi osebami).